

resultaterne af denne høringsrunde med Folke-tingets Kirkeudvalg.

Fru Margrete Auken påkaldte mange magter for at sige, at dette lovforslag var det rene ingenting: Stauning, Fanden og alle sine egne fordomme, og det siger ikke så lidt. Det, der er selve grundtanken i lovforslaget, vil jeg gerne gentage, er som sagt, at man ikke får en højere grad af binding end allerhøjest nødvendigt.

Til hr. Brusgaard vil jeg blot gøre opmærksom på, at også Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmer har afgivet et høringssvar, det er vel det, vi kan kalde den folkevalgte baggrund i det kirkelige landskab, og dér bliver der mulighed for i forbindelse med udvalgsarbejdet at studere det høringssvar, hr. Poul Nødgaard efterlyser: at man skulle tillemppe stedfortræderreglerne i lidt højere grad til det kommunale. Nu er det jo normalt ikke dér, man har kvabab- belse i forholdet imellem det kommunale og det kirkelige; det plejer faktisk at være med omvendt fortegn: der er en meget stor frygt for, at man i for høj grad vil lade sig inspirere af den måde, det kommunale liv er indrettet på.

Jeg har som kirkeminister selvfølgelig ikke noget imod at spørge indenrigsministeren om, hvorvidt der kunne være nogen inspiration at hente dér, men jeg vil selvfølgelig som udgangspunkt påpege, at den regel, som vi nu har fastsat i lovforslaget, er den måde jeg mener – og den måde vi i det hele taget i Kirkeministeriet mener – man bedst kan tillemppe de stedfortræderregler til den virkelighed, der er vigtig at have i det kirkelige landskab. Så jeg tror ikke, at jeg har særlig stor brug for at rådføre mig med indenrigsministeren, men lad os se, hvad der bliver stillet af spørgsmål i udvalgsarbejdet. Men som sagt: tak for en positiv modtagelse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Kirkeudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 161: Forslag til lov om ændring af lov om folkekirkens økonomi. (Budgetprocedurer, kirkebladsudgifter m.v.).

Af kirkeministeren (Birte Weiss).
(FremSAT 17/1 96).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Anna-Marie Hansen (S):

Med dette lovforslag har regeringen taget initiativ til en smidiggørelse og tilpasning af budget-, regnskabs- og revisionssystemerne i folkekirken, hvilket vil give menighedsrådene og provstiuvalgene større sikkerhed i budgetplanlægningen. Dette hilser Socialdemokratiet velkommen.

Vi ser ligeledes forslaget om at imødekomme menighedsrådenes ønske om at kunne finansiere udgiften af kirkebladene og kirkekassen som en god ændring. Herved gives der mulighed for at anvende rådighedsbeløbet til det vigtige formål, det er at fremme det kirkelige liv i sognene. Udgivelsen af kirkebladene er selvfølgelig også et vigtigt led heri, men sluger alt for stor en del af rådighedsbeløbet. Så vi er i Socialdemokratiet enige i lovforslagets formål og indhold, og vi tilslutter os.

Da De Radikale ikke har mulighed for at være til stede, har jeg lovet at meddele, at de tilslutter sig forslaget.

Bodil Thrane (V):

Folkekirken og dens økonomi er løbende genstand for debat og opmærksomhed, og det finder vi naturligvis i Venstre nyttigt, for det vidner om interesse og omsorg for vores fælles kirkes liv. Det rejser selvfølgelig også spørgsmålet, om der er noget lovgivningsmæssigt, vi kan gøre bedre, eller om der fra denne sal eller fra kirkeministeren kan fremmes ting, der giver ændringer til det bedre. Det får mig så til at spørge, om kirkeministerens fremsatte lovforslag til justering og formalisering af gældende lov om folkekirkens økonomi er svaret på det, folkekirken ønsker.

Ifølge lovforslagets tekst tilsigtes det at få styrket budgetteringen for menighedsråd og provstiuvalg, og det lyder godt og rigtigt. Men er det nu den opfattelse, man har ude i menig-

hedsrådene og provstiudvalgene, at man får forbedrede forhold omkring budgettet ved at rykke datoen frem til senere på året, til en af kirkeministeren nærmere fastsat dato? De mange hørings svar, vi fik i går, vidner i hvert fald ikke om, at det er budet på tingene.

Når kirkeministeren i lovforslaget ønsker bemyndigelse til at fastsætte regler om afleveringsfrister og budgetsamråd osv., kan det godt falde én ind, om det er dét, kirken ønsker, eller om det er dét, ministeren ønsker. Vi ser selvfølgelig gerne utidssvarende forhold ændret, men vi ser helst, at ønskerne kommer fra brugerne, og hvis ikke det kan være sådan, er vi nødt til at bruge tid på at høre, hvad brugerne mener, og det vil vi så gøre i udvalgsarbejdet.

Ministeren nævner desuden i lovforslaget, at kirkebladsudgifterne fremover kan finansieres over den almindelige drift og ikke længere af rådighedsbeløbet. Det ser vi for så vidt ingen problemer i, al den stund det er formuleret som en mulighed.

Torben Rechendorff (KF):

Fru Margrete Auken gav dette med det ideologiske en ny synsvinkel – altså sagen er jo, at Stauning i virkeligheden er død! På trods af det vil jeg sige, at også her er der tale om noget teknisk og noget, som nogle nok skal udlægge som noget ideologisk. Når der er tale om reglerne for budgetter og regnskaber, så kan vi godt støtte, at de mange detaljer nu glider ud af selve lovgivningen og over til ministerbemyndigelser. Men jeg vil godt efter at have skimmert hørings svarene her til morgen sige, at der nok er noget, der tyder på, at den procedure, der lige præcis er angivet med datoer, frister m.v., ikke er den helt rigtige, og derfor vil jeg sige til ministeren, at jeg går ud fra, at vi nærmest er enige om, at det selvfølgelig skal tilrettelægges på en sådan måde, at det kan fungere i praksis, og jeg beder også om, at de regler, der skal fastsættes, bliver så enkle og ubureaukratiske som overhovedet muligt.

Når vi så kommer til det dér med at tage udgifterne til kirkebladet ud af rådighedsbeløbet, så har jeg lyst til at sige, at efter den konservervative folketingsgruppes opfattelse, må det dér med rådighedsbeløbet nu høre op. Sagen er jo, at rådighedsbeløbet er et levn fra en formynderfilosofi, som vi her i Folketinget har gjort en kæmpemæssig indsats for at komme til livs. Vi har selv gjort et solidt arbejde for at undergrave rådighedsbeløbsbegrebet.

For mange år siden tog vi udgifter til kirkekoncerter og sådan noget ud af rådighedsbeløbet og gav det en selvstændig konto. Så røg den berømte kirkebil samme vej, og nu foreslår ministeren så, at vi skal tage kirkebladet ud og give det en selvstændig konto. Og i forvejen er materialer til den kirkelige undervisning, konfirmandundervisning m.v. jo også på egen konto. Hvad er der efterhånden tilbage? Jo, det er udgifterne til de berømte tre flasker rødvin til foredragsholderne og tilskuddet til den årlige udflugt for sognets ældre. Og dér er det altså min opfattelse – skulle jeg hilse og sige – at det kan menighedsrådene godt selv budgettere.

Jeg vil derfor under udvalgsarbejdet gøre en indsats for virkelig at få belyst, om øjeblikket ikke er inde til at sige: Nu fjerner vi det begreb, der hedder rådighedsbeløb, og hvis ét sogn vil lægge mere vægt på én form for aktivitet og et andet på en anden, ja, så er der frit slag til det, dog naturligvis således, at budgetrammerne fortsat skal behandles på den måde, som fremgår af loven om folkekirkens økonomi.

Jeg kan også sige det på en anden måde: Jeg vil gerne have en meget stærk begrundelse for overhovedet at bevare det forældede begreb. Der ligger altså i det, jeg siger, at ministerens forslag om nu at tage en ting mere ud af rådighedsbeløbet, kan jeg sådan set godt støtte, men jeg vil helst være helt fri for det. Det er et levn fra J.C. Christensen.

Margrete Auken (SF):

Det kniber med kirkehistorien herinde.

Jeg vil sige, at jeg er frygtelig ked af, at kirkeministeren – den nuværende kirkeminister – fejlhørte mig så voldsomt, så hun troede, at jeg fik rodet fanden og Stauning sammen. Men jeg vil så anbefale kirkeministeren ved lejlighed at læse lidt nyere kirkehistorie for det her århundrede, for så vil de her ting altså kunne ses. Det er ikke et spørgsmål om fordomme. Det er meget sjovt at kunne lidt om den institution, som man skal forvalte.

Så vil jeg også sige noget tilsvarende til hr. Rechendorff, som jeg er enig med i, at man nok bør komme væk fra den tanke; men rådighedsbeløbet var altså lige præcis det første revolutionære skridt, der blev taget. Det kostede megen kamp og megen vrede, da man begyndte at tænke på, at der overhovedet var noget, der skulle lægges over til fri disposition i kirkerne, og jeg tror, det er synd at give J.C. Christensen skylden for, at alt blev topreguleret. Jeg tror alt-

så stadig væk, vi skal hen til det, der skete i løbet af 1920'erne, som er den periode, hvor det sådan strammer til, for så at blive definitivt fra begyndelsen af 1940'erne, hvor jeg mener, at Det Konservative Folkeparti, som var de sidste herinde, der foreslog lidt kirkelig selvforvaltning, blev stemt grusomt ned.

Men ellers har det altså været sådan, at det kun var staten, der kunne bestemme, hvad man skulle, indtil Bodil Koch i sin tid kom og prøvede, om hun ikke kunne lirke lidt, og lavede forskellige optakter, og da fik vi så rådighedsbeløbet, og det rejste et ramaskrig: Skal de dér oggenokker og tumper og uansvarlige og gudelige, og hvad de nu kan være, selv bestemme over nogle af pengene? Og man ved jo aldrig, hvad der kommer af spejdere og diakonisser osv. osv., som finder på, at de vil have fingre i de penge.

Og derfor var der altså – og det er jo mange, mange år siden – et stort ideologisk slag inden for nogenlunde de kræfter, jeg talte om før. Så jeg vil nok sige, at jeg synes, det er et kæmpefremskridt, at vi nu også flytter den store post, der hedder kirkebladet, som dog en del sogne er glade for at lave endnu, ud af det beløb, så de frie penge bliver lidt friere.

Men jeg er egentlig tiltalt af hr. Rechendorffs tanker om, hvorvidt vi overhovedet gør det her meget friere, og om vi kan gøre det ved bare at sige, at nu ophæver vi rådighedsbeløbet: Vil det ikke bare betyde ren katastrofe, sådan som lovgivningen stadig væk er? Det kan jeg altså ikke helt overskue. Men det kan vi jo kigge på i udvalget.

Så vil jeg sige om de mere tekniske ting, at det er næsten lidt for tosset, at vi skal bruge kræfter på det i Folketinget. Det er for specielt. Jeg er glad, hvis vi kan gøre det til en bemyndigelse, så vi kan få det ordnet på en måde, som bliver den fornuftigste. Der kan vist ikke være meget ideologi i, hvornår regnskaber, budgetter osv. skal være færdige.

Aage Brusgaard (FP):

Da jeg læste dette forslag, skrev jeg et plus, og det vil altså sige, at vi er positive.

Men så har jeg selvfølgelig også set, at landsforeningen har tre forbehold, så vidt jeg husker, som den gerne vil kigge på. Jeg mener også, at vi har fået et brev fra ministeren, hvori hun indbyder os sammen med Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmer til en fælles drøftelse. Så dér må vi jo kunne gå lidt mere i detaljer.

For sådan at forstå det praktiske i det her skal man nok have siddet i et menighedsråds bestyrelse, og det har jeg faktisk ikke gjort, men jeg har både en bror og en svigerinde, der sidder der. Så jeg kunne indkalde til et familieråd, og så kunne vi jo snakke om det her.

Men Kirkeudvalget er jo ikke et af de aller mest belastede udvalg, så der plejer at være god tid til at få en saglig debat om tingene. Så det ender nok med, at der bliver fordragelighed om det her også.

Bruno Jerup (EL):

Nu er Kirkeudvalget et af de få udvalg, som Enhedslisten ikke sidder i, og jeg vil ikke trætte Tinget med at gentage min tale fra før, men blot sige, at dette er også et lovforslag, som vi har tænkt os at undlade at stemme til.

Poul Nødgaard (DF):

Man skal jo ikke være bange for at indrømme noget, og jeg må sige, at i de mange år, hvor jeg har set i min avis, at de lægger budgetterne i menighedsrådene, har jeg egentlig altid været forbavset over, hvorfor man skulle starte så fantastisk tidligt igen.

Nu bliver det sådan dæmpet lidt mere hen imod, at det bliver passet ind i den kommunale budgetlægning, således at kommunerne stadig væk kan nå at få tallene præcis til den tid, hvor de skal have dem.

Så vedrørende fristerne har jeg ikke nogen bemærkninger ud over, at jeg går ud fra, at ministeren og hendes udmærkede ministerium har undersøgt, om de datoer, de lægger op til, også kan holde i praksis. Det har jeg ingen mulighed for at sige, og det går jeg ud fra at man selv har overvejet nøje.

Men det, jeg hellere vil sige et par ord om, er det med rådighedsbeløbene. Dér kunne jeg godt følge den konservative ordfører lidt i, at vi måske godt kunne kigge lidt på det begreb. Dengang vi gennemgik lovforslaget hos ministeren, kan jeg huske, at der var én ting, jeg faldt over, og det vil jeg så også sige her i dag. Og det er, at i det øjeblik man trækker det kirkeblad væk fra rådighedsbeløbet og ned på en separat konto, så kan enhver jo regne ud, at hvis rådighedsbeløbet stadig væk får lov at være det samme beløb, så udvider vi landet over med et beløb, der svarer til kirkebladene, og det tror jeg også at jeg nogenlunde fik bekræftet.

Det synes jeg egentlig ikke at der er nogen grund til. Man kunne jo, hvis man gerne vil

have det kirkeblad ført ned på en selvstændig post, flytte det tilsvarende budgetbeløb fra rådighedsbeløbet derned, så rådighedsbeløbet bliver så meget mindre. For jeg synes jo, at lovforslaget lægger op til, at man faktisk udvider med et beløb, der er lig med kirkebladene, men hvis det har ændret sig, siden vi talte sammen sidst, så hører jeg meget gerne om det.

Så jeg vil sige, at vi er sådan lidt vaklende over for forslaget, men det kan da godt være, at vi under udvalgsbehandlingen kan overbevises om, at vi skal stemme for forslaget. Så det kan godt være, at det ender med det, men altså lige umiddelbart synes jeg, at jeg er en lille smule kritisk over for specielt det sidste punkt, medmindre ministeren kan give en fyldestgørende forklaring, hvor der altså ikke er tale om at udvide de kirkelige budgetter.

(Kort bemærkning).

Torben Rechendorff (KF):

Jeg har registreret, at hr. Bruno Jerup desværre har forladt salen. Jeg ville ellers have spurgt Enhedslisten: Hvad er det egentlig for et nathestandpunkt? For hvorfor stemmer man egentlig ikke imod, når man har det synspunkt, som Enhedslisten har? Men det kan jeg jo diskutere med hr. Bruno Jerup en anden gang.

Kirkeministeren (Birte Weiss):

Jeg vil godt takke ordførerne for en positiv modtagelse af forslaget.

Nu var der en lille debat mellem fru Margrete Auken og hr. Torben Rechendorff om, hvorvidt rådighedsbeløbet var et levn fra J.C. Christensen. Til det vil jeg godt sige nej. I den form, det har nu, er det et levn fra hr. Torben Rechendorff, som var min forgænger. Derfor er det naturligvis interessant nu at høre, at Det Konservative Folkeparti i mellemtiden er blevet langt mere åbent og liberalt i forhold til, om man overhovedet skal have et rådighedsbeløb, og dér vil jeg da med stor interesse deltage i debatter med hr. Torben Rechendorff og andre om, hvorvidt man nu er villig til at gå videre, end der har været tale om før.

Men ellers vil jeg godt sige, at den bestemmelse, vi nu laver med, at man tager det, der har med kirkebladsudgifterne at gøre, ud af rådighedsbeløbet, efter min opfattelse er en håndsrækning til de enkelte menighedsråd. For sagen er jo, at specielt i det, jeg vil kalde de mellemstore sogne, gør man mange steder rigtig, rigtig meget ud af kirkebladet, og der er tale om, at det

er et glimrende bindeled til det enkelte sognebarn.

Det betyder så, at der er uendelig lidt tilbage til alt det andet, som man også gerne vil, og det er i lyset af den tankegang, at lovforslaget er lavet, men jeg vil naturligvis med stor glæde lægge et stort grønt øre til, om der er yderligere nye toner undervejs. Det vil vel komme frem under udvalgsarbejdet.

Så skal jeg om det med fristerne blot sige, at hensigten med at tage fristerne for budgetfærdiggørelse og alt dette her ud af loven som udgangspunkt er det, jeg vil kalde et ordenshensyn.

Jeg har ikke syntes, at det var særlig rimeligt at have noget, der er så specifikt som frister for aflevering af et budget, stående i selve loven, for det ville jo alt andet lige betyde, at hvis der i øvrigt generelt ændres i budgetforudsætninger her i samfundet og det kunne have en eller anden form for afsmittende virkning på det kirkelige, så skulle vi også ændre loven på dette område. Derfor er det med at gøre det til en bemyndigelse simpelt hen et ordenshensyn, men i samme runde er det vel også naturligt at man så overvejer, om de frister, man opererer med i dag, er de mest hensigtsmæssige.

Det, der har været udgangspunktet for vores overvejelser, har simpelt hen været: Hvordan sikrer vi, uden at der bliver alt for meget kissejav i den sidste ende om budgetfastlæggelsen, at man alligevel har så mange kendte forudsætninger som muligt på det tidspunkt, hvor budgettet skal afleveres. Og der viser det sig jo også i høringssvarene, at der måske er lidt forskel på, om man er et stort eller et lille sted, og det kan vi da diskutere i forbindelse med udvalgsarbejdet.

Ellers var der vel ikke rettet nogen egentlige spørgsmål. Så jeg vil godt takke for en god modtagelse.

(Kort bemærkning).

Torben Rechendorff (KF):

Jeg vil gerne takke kirkeministeren for oplysningen om mine tidligere gerninger; på den måde kan vi jo få nævnt alle de store kirkefædre.

Det, som er vigtigt for mig at få sagt ved denne lejlighed, er, at da vi ændrede begrebet i 1989 – kan jeg så sige til den nuværende kirkeminister – skyldtes det ikke modstand fra den daværende kirkeminister, at det ikke faldt bort. Og det, vi gerne vil have afprøvet nu, er selvfølgelig, om verdenssituationen er ændret.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Kirkeudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 150: Forslag til lov om ændring af udlændingeloven. (Opholdstilladelser til voldsramte kvinder m.v., fremstilling for fremmede repræsentationer med henblik på udsendelse).

Af indenrigsministeren (Birte Weiss).
(Fremsat 17/1 96).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Dorte Bennedsen (S):

Da vi i 1992 havde udlændingeloven til en af de mange behandlinger, den har været igennem her i Folketinget i de senere år, så var en af ændringerne, at den periode, hvori det er muligt at inddrage en opholdstilladelse, blev forlænget fra 2 til 3 år. Og ved den lejlighed var udvalgsflertallet optaget af, at denne forlængelse ikke måtte ramme den gruppe af kvinder, som bliver udsat for vold i deres ægteskab.

Og så blev der senere – i 1993 tror jeg det var – nedsat et udvalg vedrørende udenlandske kvinders integration og retsstilling i Danmark, og dette udvalg har her sidste efterår afgivet sin første betænkning, og af denne betænkning fremgår det, at der indtil nu har været en ret restriktiv praksis, når der drejer sig om inddragelse af opholdstilladelse til den gruppe kvinder, idet vold i ægteskabet aldrig har ført til, at man undlod at inddrage opholdstilladelsen, hvis kvinden havde været her i mindre end 2 år.

Jeg skal ikke gå betænkningen igennem i enkeltheder – dem kender vi vel alle – men kun sige, at udvalget anbefaler, at man ikke fremover lægger den afgørende vægt på opholdets længde, men i stedet ser mere på den konkrete situation. Og det er vi i Socialdemokratiet godt tilfredse med, fordi det i disse sager lægger hovedvægten på de konkrete mennesker og deres situation i stedet for at lægge vægten på, skal vi sige mere stive principper, så den del kan vi helhjertet støtte.

Den anden del af det fremsatte forslag giver hjemmel til, at politiet om fornødent kan fremstille en udvist udlænding for hjemlandets repræsentation.

Baggrunden for dette forslag er, at udenlandske ambassader meget ofte og efter min vurdering meget forståeligt ikke ønsker at give rejselegitimation og lign. til en borger, uden at de har haft lejlighed til at se vedkommende. Det er vel et rimeligt krav og et krav, som jeg også tror at danske myndigheder stiller til deres borgere.

Men som loven er i dag, kan en udvist udlænding nægte at tage kontakt med sit lands repræsentation, og det betyder i realiteten, at vedkommende på den måde kan tiltvinge sig og tiltvinger sig adgang til et ophold her i landet, fordi han ikke har en rejsehjemmel og udvisningen dermed ikke kan effektueres. Vi erkender, at det vil være et ophold, som ofte foregår i fængsel, men det er dog et ophold her i landet. Og vi finder ikke, at det er rimeligt, at man på den måde ved at nægte at medvirke kan få en de facto-opholdstilladelse her. Vi støtter derfor også denne del af forslaget.

Birthe Rønn Hornbech (V):

Vi er i Venstre tilfredse med, at regeringen nu fremsætter forslag om, at udlændinge, der modsætter sig udrejse, kan tvinges til at lade sig fremstille for den myndighed, der skal udforme indrejsepapirer til hjemlandet.

Vi har faktisk selv i et spørgsmål til ministeren foreslået denne ordning. Men belært af erfaringerne fra retspraksis med hensyn til andre bestemmelser vil vi nøje følge, om bestemmelsen bliver taget i brug, og om den er tilstrækkelig for, at domstolene vil afsige de nødvendige kendelser; ellers må bestemmelsen senere strammes op.

Med hensyn til forslaget om de voldsramte kvinder er vi naturligvis i Venstre tilfredse med, at ministeren har trukket dette forslag som ændringsforslag til en anden lov, fordi det var i